

KARTA WYZWANIA/PROBLEMU

ID:	Z.01b
Data aktualizacji wpisu:	15.03.2021
Autorzy:	Michał Cichocki, Aleksandra Jadach-Sepiolo (na podstawie dyskusji grupy, szczególnie uwag Grzegorza Kubalskiego, Macieja Zatheya)
Grupa ekspercka:	Zarządzanie i finanse publiczne Podgrupa: Integracja zarządzania w miejskich obszarach funkcjonalnych

1. Nazwa wyzwania:

Powiaty nie pełnią istotnej roli w kreowaniu i koordynowaniu polityki rozwoju, a ich zadania własne i brak jednoznacznego uwzględnienia powiatów w ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju nie tworzą podstaw do włączenia powiatów w ten proces. W związku z tym wyzwaniem jest pozostawanie powiatów poza systemem, mimo usankcjonowanej prawnie możliwości włączenia.

2. Zwięzła charakterystyka wyzwania (uzasadnienie z elementem diagnozy):

Obecny system kreowania i koordynowania polityki rozwoju opiera się o 3 poziomy: krajowy, regionalny i lokalny. Powiaty tworzą poziom sublokalny o niejednoznacznych kompetencjach w zakresie kreowania polityki rozwoju. Władze powiatowe nie mogą stanowić pomostu łączącego województwo z gminą, z uwagi na brak narzędzi realnego wpływu na politykę gminną. Przykładem jest planowanie przestrzenne, na poziomie powiatowym nie ma dokumentu takiego jak MPZP w przypadku województwa oraz studium w przypadku gminy. Wszelkie narzędzie w tym zakresie mają charakter fakultatywny, pozbawiony realnego oddziaływania na kwestie planistyczne.

3. Wpływ na realizację celu/celów głównych KPM:

Wyzwanie jest kompleksowe i dotyczy celów: 1 (Budowa miast otwartych i przyjaznych dla wszystkich jego użytkowników), 2 (Podniesienie konkurencyjności i atrakcyjności gospodarczej miast), 3 (Adaptacja miast do zmian klimatu i zwiększenie wykorzystania rozwiązań opartych na naturze), 5 (Przeciwdziałanie negatywnym skutkom suburbanizacji i ponowne wykorzystanie przestrzeni w miastach).

4. Wymiar terytorialny (wskazanie wraz z uzasadnieniem)

1. Obszary metropolitalne – polityka rozwojowa tych obszarów sięga dalej niż pojedyncze powiaty, jednakże dodatkowa koordynacja rozwojowa byłaby korzystna z uwagi na liczne jednostki gminne wchodzące w skład obszaru. Przejście z polityki metropolitalnej na poziom pojedynczej gminy może stanowić niejako przepaść w skali poruszanej problematyki.
2. Pozostałe duże miasta i miasta średnie – wyzwanie jest istotne z uwagi na fakt, iż miasta często mają również prawa powiatu. Jednocześnie obszary wokół stanowią powiat powiązany bezpośrednio funkcjonalnie z miastem, stanowiący jednak obszar administracyjnie odrębny.
3. Miasta małe – z reguły są siedzibami gmin miejsko-wiejskich przez co tworzą powiat wraz z innymi gminami w związku z czym wyzwanie jest w ich przypadku również istotne.

5. Powiązanie z kierunkiem/kierunkami działań w ramach modelu odpowiedzialnej urbanizacji:

Wyzwanie ograniczające równoważenie korzyści rozwojowych generowanych przez metropolie przez rozwój miast drugiego i trzeciego rzędu oraz kompleksowość wizji zrównoważonej urbanizacji.

Powiązanie z kierunkami 2 i 3, tj. (2) Równoważenie i wyrównywanie szans rozwojowych poprzez redystrybucję i włączenie w korzyści rozwojowe generowane przez największe ośrodki aglomeracyjne oraz (3) Określenie standardów zrównoważonego rozwoju miast i tworzenie warunków oraz mechanizmów zachęcających i wspierających miasta w ich wdrażaniu w ramach lokalnych polityk miejskich (Janas 2020: 29-31).

6. Priorytet/istotność z punktu widzenia realizacji celu/ów:

Wysoki priorytet.

7. Odniesienia do diagnoz, dodatkowe materiały źródłowe, literatura:

Sosnowski P., 2019, *Zadania powiatu w zakresie planowania przestrzennego*, [w:] Mądry T., 2019, *Planowanie przestrzenne w miastach na prawach powiatu próba rozwiązania problemu*, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Poznań, s. 165-177.

Budner W. W., 2019, *Planowanie przestrzenne obszarów metropolitalnych – próby rozwiązań prawno-instytucjonalnych*, [w:] Mądry T., 2019, *Planowanie przestrzenne w miastach na prawach powiatu próba rozwiązania problemu*, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Poznań, s. 178-192.

Małecka-Łyszczek M., 2013, *Pojęcie i podziały zadań publicznych ze szczególnym uwzględnieniem zadań samorządu terytorialnego*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie”, nr 291.

Sołtys J., 2016, *Miejski obszar funkcjonalny czy powiat? Problemy ponadgminne i miejsca ich rozwiązywania*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, Katowice.

8. Powiązane akty prawne:

Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1295 z późn. zm.).

Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 713, 1378).

Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 920).

9. Powiązanie wyzwania z globalnymi i europejskimi wyzwaniami rozwoju, w tym z realizacją celów zrównoważonego rozwoju ONZ (SDG):

Zaangażowanie powiatów w koordynację lokalnej polityki rozwojowej umożliwiłoby efektywniejsze działania rozwojowe na danym obszarze. Wyzwanie dotyczy celów:

1. Koniec z ubóstwem.
3. Dobre zdrowie i jakość życia.
4. Dobra jakość edukacji.
8. Wzrost gospodarczy i godna praca.
9. Innowacyjność. Przemysł. Infrastruktura.
10. Mniej nierówności.
11. Zrównoważone miasta i społeczności.
13. Działania w dziedzinie klimatu.
14. Życie pod wodą.

15. Życie na łądzie.

17. Partnerstwo na rzecz celów.